

De raad van de gemeente Zeewolde,

gelezen het voorstel van de agendacommissie d.d. 20 januari 2026;
gehoord de oordeelsvormende avond van 12 februari 2026
gelet op artikel 15 lid 3 van de Gemeentewet

Besluit

Zeewolde

vast te stellen de gedragscode bestuurlijke integriteit gemeenteraad Zeewolde 2026

Inleiding

In Nederland worden met enige regelmaat bedenkingen geuit over de integriteit van de politiek. Wethouders worden bevraagd over hun declaratiegedrag, raadsleden over vriendjespolitiek, leden van de Tweede Kamer en Commissarissen van de Koning over nevenfuncties en de inkomsten die zij daaruit genereren. Incidenten die politieke ambtsdragers betreffen halen de dag- en weekbladen. Opiniemakers uiten hun zorgen en oordelen.

Intussen kent de Nederlandse politiek een hoog niveau van integriteit. Vergeleken met hun collega's in andere landen begaan politieke ambtsdragers in Nederland weinig schendingen. Dit is het geval, hoewel politici aan veel verleidingen blootstaan en zich veel kansen aan hen voordoen om op die verleidingen in te gaan. Omkoping (corruptie) hebben we zo goed als uitgebannen.

Het grootste risico van de ongerustheid en de reactie op de incidenten die zich voordoen, is dat de geloofwaardigheid van de politiek blijvende schade oploopt. Daarnaast valt niet uit te sluiten dat er onder druk van de gealarmeerde publieke opinie ondoordachte en dus onverstandige maatregelen worden getroffen – maatregelen die beogen om de geloofwaardigheid van de politiek te versterken, maar juist het tegendeel veroorzaken. Het gevaar bestaat dat individuele politieke ambtsdragers hiervan slachtoffer worden, dat er bij het sanctioneren geen verschil meer wordt gemaakt tussen een lichte overtreding en een ernstige schending en dat enkel en alleen al de verdenking het einde van een politieke carrière kan betekenen.

Doel van deze gedragscode

Deze code wil duidelijkheid geven over wat de wet vraagt van raadsleden. De gedragscode heeft al doel de politieke ambtsdragers weerbaarder te maken in de huidige politieke context. Dit doet de code in eerste instantie door in heldere taal duidelijkheid te geven over wat de wet van hen verlangt, zodat raadsleden beschermd zijn tegen onnodige misstappen. De code biedt daarmee basis voor het onderlinge gesprek over integriteit. Integriteit kent uiteindelijk pas betekenis door handelen. De gedragscode biedt bovendien een basis om op zorgvuldige wijze op te kunnen treden tegen (mogelijke) schendingen. Het stelt namelijk de voorwaarden vast waaraan het handelen van politieke ambtsdragers minimaal moet voldoen. Een schending van de gedragscode is een schending van de zuiverheid van de politieke en bestuurlijke besluitvorming.

Op vier plekken is de code strenger dan de wet:

- deze code verplicht raadsleden ertoe niet alleen belangenverstrengeling en corruptie te voorkomen, maar ook de schijn daarvan tegen te gaan waar dat kan;
- deze code draagt raadsleden op hun financiële belangen bekend te maken;
- deze code hanteert een ‘nee, tenzij’-beleid voor van het aannemen van geschenken.
- deze code onderstreept het belang van onderlinge omgangsvormen, mede met het oog op de kwaliteit van en het vertrouwen in het lokaal bestuur

In de bijlagen vindt u specifieke verwijzingen naar alle relevante wetsartikelen.¹

Begrippen

Het gemeentebestuur bestaat uit raad, college en burgemeester. Dit zijn de drie bestuursorganen. In de raad ligt het accent op het maken van politieke keuzes, het college is belast met het dagelijks bestuur. De burgemeester is voorzitter van beide en heeft daarnaast een aantal eigen taken.

Voor elk van de drie bestuursorganen vraagt de wet een door de raad vast te stellen gedragscode. Voor Zeewolde zijn in het verleden twee aparte codes opgesteld, die vanuit eenzelfde perspectief zijn geschreven.

De voorliggende gedragscode is bestemd voor de raadsleden (en eventuele in de toekomst weer te benoemen burgerraadsleden) van de gemeente Zeewolde.

¹ Deze code is gebaseerd op de wetgeving en regelgeving die golden op 31 maart 2022. Wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen gevolgen hebben voor de gedragscode. Wetgeving is altijd leidend.

Daar waar er in de gedragscode raadslid staat kan ook burgerraadslid worden gelezen.

Een complete code in heldere taal is van grote betekenis voor zowel zorgvuldige naleving van de regels als de handhaving ervan. De code heeft, met andere woorden, zowel een preventieve als een repressieve functie.

Deze gedragscode heeft een aantal basale kenmerken. De gedragscode:

- ontlast de morele oordeelsvorming van individuen;
- stelt de norm;
- definieert specifieke handelingen als schendingen;
- maakt zorgvuldig optreden tegen schendingen mogelijk.

Afspraken over hoe te handelen in geval van een vermoeden van een schending van de regels uit deze gedragscode zijn separaat vastgelegd in het protocol Procesafspraken over de handhaving van de integriteit van het gemeentebestuur.

Paragraaf 1. Regels rond (schijn van) belangenverstrengeling**Artikel 1.**

Een raadslid mag zijn invloed en stem niet gebruiken om een persoonlijk belang veilig te stellen of het belang van een ander of van een organisatie waarbij een raadslid een persoonlijke betrokkenheid heeft.

Artikel 1.1

Een raadslid moet actief en uit zichzelf (de schijn van) belangenverstrengeling tegengaan.

Artikel 1.2

Een raadslid onthoudt zich alleen van deelname aan de stemming als er sprake is van een beslissing waarbij belangenverstrengeling kan optreden. Het gaat dan om kwesties waarbij hij zelf een persoonlijk belang heeft of om kwesties waarbij het gaat om een belang van een individu of organisatie waarbij het raadslid een substantiële betrokkenheid heeft.

Artikel 1.3

Een raadslid onthoudt zich bij beslissingen waarbij belangenverstrengeling kan optreden niet alleen van stemming (zie artikel 1.2) maar ook van beïnvloeding van de besluitvorming gedurende het hele besluitvormingsproces.

Artikel 1.4

Een raadslid mag bepaalde in de Gemeentewet opgesomde functies niet uitoefenen en bepaalde in de Gemeentewet genoemde overeenkomsten en handelingen niet aangaan.

Artikel 1.5

Raadsleden maken openbaar welke betaalde en onbetaalde functies zij vervullen naast het raadslidmaatschap.

Artikel 1.6

De griffier van de raad draagt zorg voor een geactualiseerde openbare lijst met functies van raadsleden met vermelding of de nevenfuncties al dan niet bezoldigd zijn. De griffier vermeldt deze functies openbaar op de website van de gemeenteraad. Een raadslid meldt een wijziging in de nevenfuncties direct bij de griffie.

Artikel 1.7

Een raadslid doet er opgaaf van dat hij substantiële financiële belangen heeft –bijvoorbeeld in de vorm van aandelen, opties en derivaten – in ondernemingen waarmee de gemeente zaken doet of waarin de gemeente een belang heeft. Deze financiële belangen zijn openbaar en worden ter inzage gelegd. Ook een tussentijds ontstaan substantieel financieel belang dient opgegeven te worden.

Artikel 1.8

De griffier van de raad draagt zorg voor een geactualiseerde openbare lijst met gemelde financiële belangen van raadsleden.

Paragraaf 2. Regels rond (schijn van) corruptie**Artikel 2.**

Een raadslid mag zijn invloed en zijn stem niet kopen of beïnvloeden door geld, goederen of diensten die hem zijn gegeven of hem in het vooruitzicht zijn gesteld.

Artikel 2.1

Een raadslid moet actief en uit zichzelf de schijn van corruptie tegengaan.

Artikel 2.2

Een raadslid neemt geen geschenken aan die hem uit hoofde van of vanwege zijn functie worden aangeboden, tenzij:

- a. het weigeren, teruggeven of terugsturen indruist tegen de gangbare fatsoensnormen, de gever zou kwetsen of bijzonder in verlegenheid zou brengen;

- b. het weigeren, teruggeven of terugsturen om praktische redenen onwerkbaar is;
- c. het gaat om een incidentele, kleine attentie (zoals een bloemetje of fles wijn) met een maximum bedrag van 50 euro waarbij de schijn van beïnvloeding minimaal is.

Artikel 2.3

Als geschenken om een van de in artikel 2.2 genoemde redenen niet zijn geweigerd, teruggegeven of teruggestuurd, of om andere redenen toch in het bezit zijn van het raadslid, wordt dit gemeld aan de griffier, tenzij het gaat om het genoemde onder artikel 2.2 onder c. De geschenken worden dan alsnog teruggestuurd of ze worden eigendom van de gemeente. De griffier zorgt voor de registratie van giften en hun gemeentelijke bestemming.

Artikel 2.4

Een raadslid accepteert geen faciliteiten en diensten van anderen die hem uit hoofde van of vanwege zijn functie worden aangeboden, tenzij:

- a. het weigeren ervan het raadswerk onmogelijk of onwerkbaar zou maken en
- b. tegelijkertijd de schijn van omkoping of beïnvloeding minimaal is.

Artikel 2.5

Een raadslid gebruikt faciliteiten of diensten van anderen die uit hoofde of vanwege de raadsfunctie worden aangeboden, niet voor privédoeleinden.

Artikel 2.6

Een raadslid accepteert uitnodigingen voor werkbezoeken, netwerkbijeenkomsten, lunches, diners en recepties die niet door de gemeente zijn georganiseerd en/of betaald alleen als:

- a. dat behoort tot de uitoefening van het raadswerk en
- b. de aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel (protocolaire taken, formele vertegenwoordiging van de gemeente, uitnodiging met beschreven doel omtrent de

wenselijkheid van de aanwezigheid) en

- c. tegelijkertijd de schijn van omkoping of beïnvloeding minimaal is.

Artikel 2.7

Een raadslid accepteert werkbezoeken waarbij reis- en verblijfkosten door anderen worden betaald alleen bij hoge uitzondering. Een dergelijke uitnodiging moet worden besproken in het presidium. De uitnodiging mag alleen worden geaccepteerd als het bezoek aantoonbaar van belang is voor de gemeente en de schijn van omkoping of beïnvloeding minimaal is. Van een dergelijk werkbezoek wordt verslag gedaan aan de raad.

Paragraaf 3. Regels rond het gebruik van gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen

Artikel 3.

Een raadslid houdt zich aan het beleid dat is vastgesteld voor het gebruik van gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen.

Artikel 3.1

Een raadslid houdt zich aan de regels voor het gebruik van interne voorzieningen van algemene aard, zoals vergaderkamers.

Artikel 3.2

Een raadslid houdt zich aan de verordeningen voor onkostenvergoedingen, declaraties en de aanschaf van ICT.

Paragraaf 4. Regels rond informatie

Artikel 4.

De raad ziet erop toe dat het college van burgemeester en wethouders de raad goed informeert. Het college en de burgemeester verstrekken alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft, tenzij dit in strijd is met het openbaar belang. De raad, het college en de burgemeester kunnen geheimhouding opleggen overeenkomstig de wet.

Artikel 4.1

Een raadslid is open en transparant over zijn eigen beslissingen en zijn beweegredenen daarvoor. Hij handelt in overeenstemming met de Gemeentewet en met de Wet open overheid.

Artikel 4.2

Een raadslid dat de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het geheime of vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behalve als de wet hem tot mededeling verplicht.

Artikel 4.3

Een raadslid maakt niet ten eigen bate of ten bate van een ander gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.

Artikel 4.4

Een raadslid gaat zorgvuldig om met mondelinge en schriftelijke informatie die hij ontvangt. Hij maakt die niet openbaar noch geeft hij die door aan anderen zonder instemming van de afzender, tenzij het informatie is die breder is verspreid. Bij twijfel over de bedoeling van de afzender informeert hij hier eerst naar.

Artikel 4.5

Wanneer een raadslid aftreedt, geeft hij alle informatie over de gemeente Zeewolde waarover hij beschikt, op papier dan wel in digitale vorm, terug aan de gemeente of vernietigd deze zo spoedig mogelijk.

Paragraaf 5. Regels rond de onderlinge omgang en de gang van zaken tijdens de vergaderingen**Artikel 5.**

Politieke ambtsdragers gaan respectvol met elkaar en met ambtenaren om, zijn open en eerlijk en bevorderen het debat op basis van feiten.

Artikel 5.1

Raadsleden houden zich tijdens vergaderingen en bijeenkomsten aan het Organisatiereglement gemeenteraad Zeewolde 2026. Aanwijzingen van de voorzitter volgen zij op.

Artikel 5.2

Raadsleden onthouden zich in het openbaar, dus ook in commissie-, raadsvergaderingen en raadsinformatiebijeenkomsten van negatieve uitslatingen over gemeenteambtenaren.

Artikel 5.3

Raadsleden bejegenen elkaar, bestuurders, de griffie(r) en andere ambtenaren op correcte wijze in woord, gebaar en geschrift. Ook in de media en op sociale media vallen zij elkaar niet persoonlijk aan.

Artikel 5.4

Een raadslid neemt uiterste zorgvuldigheid in acht voordat twijfel over integriteit van een mede raadslid of bestuurder door dit raadslid in openbaarheid wordt gebracht.

Artikel 5.5.

Bij onenigheid in de onderlinge omgang of de gang van zaken tijdens vergaderingen gaan raadsleden, mogelijk onder begeleiding, onderling het gesprek aan met elkaar.

Paragraaf 6. Regels rond de vaststelling en de handhaving van de gedragscode**Artikel 6.**

De raad stelt de gedragscode vast voor elk van de bestuursorganen: de raad, het college en de burgemeester en ziet toe op de naleving ervan.

Artikel 6.1

De raad ziet erop toe dat de gedragscodes van raad, burgemeester en wethouders worden nageleefd. De griffier ondersteunt de raad hierbij.

Artikel 6.2

De raad ziet er in het bijzonder op toe dat de raad, de fracties en de individuele raadsleden de eigen gedragscode van de raad naleven. De griffier ondersteunt de raad hierbij.

Artikel 6.3

In het fractievoorzittersoverleg kan worden overlegd op de naleving van de gedragscode.

Artikel 6.4

Indien een raadslid twijfelt aan een eigen handeling of die van een andere politieke ambtsdrager volgt het raadslid de processtappen zoals vastgelegd in het Protocol Procesafspraken over de handhaving van de integriteit van het gemeentebestuur Zeewolde

Paragraaf 7. Regels rond de inwerkingtreding en citeertitel**Artikel 7.**

Bij de inwerkingtreding van deze verordening vervalt de gedragscode integriteit gemeenteraad 2022 zoals vastgesteld door de raad in zijn openbare vergadering van 24 februari 2022.

Artikel 7.1

Deze gedragscode treedt in werking met ingang van 1 april 2026.

Artikel 7.2

Deze gedragscode wordt aangehaald als: Gedragscode Bestuurlijke Integriteit raad Zeewolde 2026.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Zeewolde d.d. 26 februari 2026.

de griffier,

de voorzitter,

J. Kooij

A.M. Harmsma

Bijlagen:

1. Specifiek uitgesloten combinaties van functies;
2. Specifiek verboden overeenkomsten/handelingen;
3. Enkele formele sancties
4. Toelichting en voorbeelden per hoofdstuk in deze gedragscode